

IGNACIO RAMONET*

Neofeixisme

Quan van acceptar els vots dels candidats elegits en les llistes de l'ultradreta Front Nacional (FN), per tal d'aconseguir la majoria necessària per ostentar la presidència de diverses regions, els dirigents de la Unió per la Democràcia Francesa (UDF) revelaren, de manera espectacular, l'estat de profunda descomposició del conjunt de la dreta, incloent-hi el partit Unió per la República (RPR).

Després del tomb de Jacques Chirac a l'octubre de 1995, quan cinc mesos després de la seva elecció va renegar del programa amb què havia estat elegit (basat en la constatació de la *fractura social*) i va adoptar una política ultraliberal, ja se sabia que la dreta estava deteriorada, sense rumb, sense doctrina i sense identitat. El fracàs en les eleccions legislatives del maig de 1997, després de la dissolució del Parlament, decidida anticipadament pel cap d'estat Chirac, hi va afegir la pèrdua de confiança en els dirigents i en la delinqüescència dels aparats. Sense caps, ni organització, ni programa, la dreta, invertebrada, es va llançar a una patètica empresa de *refundació*.

Era previsible un descontentament tan gran? No, perquè si bé s'ha insistit molt en el xoc provocat en l'esquerra pels tres esdeveniments inaugurals del final dels anys vuitanta (la caiguda del mur de Berlín, la guerra del Golf i la implosió de l'URSS) que marquen la fi de la guerra freda i de la posguerra, no s'ha subratllat prou de quina manera aquesta fi de cicle històric ha deixat paradoxalment la dreta deseparada i desorientada.

És una casualitat que la democràcia cristiana hagi esclatat feta miques després de 1991? O que els conservadors britànics patiren el 1997 la derrota més estrepitosa de la seva història? La dreta no governa ja en solitari en cap país de la Unió Europea, tret d'Alemanya i d'Espanya. Si s'afegeixen a aquests traumes els efectes acumulats de les tres grans mutacions contemporànies: tecnològica, econòmica i sociològica, les commocions de tota mena són de tal magnitud que la dreta, tot i vanagloriejar-se de la globalització, es troba (en el mateix sentit que l'esquerra) atordida, incapaç de proposar perspectives.

D'una altra banda, aquestes mutacions, com

també la crisi econòmica i les mesures polítiques per construir l'Europa liberal, han comportat una explosió de les desigualtats i l'aparició de flagells socials com ara la desocupació i la pobresa massives... Lògicament les violències es multipliquen, els ciutadans se senten abandonats per l'autoritat política, acusada de negocis poc clars i de corrupció, i el sentiment general d'inseguretat raneja a la desesperació. En aquest context econòmic i dins d'aquest brou de cultiu social, teixit de pors i desconcerts, els partits sorgits del corrent feixista experimenten uns nivells importants d'adhesió.

A França, el Front Nacional de Jean Marie Le Pen proposa el culte a la sang i a la terra; la restauració de la nació (en el sentit ètnic del terme), l'establiment d'un règim autoritari, sota el pretext de la lluita contra la inseguretat, una dràstica baixada de l'impost sobre les rendes del capital, el regres al proteccionisme econòmic, la tornada de les dones a la llar i l'expulsió de tres

milions d'estrangers per deixar lliures llocs de feina destinats als francesos. Hereu del petainisme i de la col·laboració amb els ocupants nazis durant la Segona Guerra Mundial, aquest partit (l'únic que no va sorgir de la Resistència) no ha deixat de donar a conèixer el seu racisme, la seva xenofòbia i el seu antisemitisme, a pesar d'algunes preocupacions de façana. Però, contràriament a les altres formacions polítiques, és un

partit interclassista, i en les seves files es troben burgesos i proletaris, petits empresaris i desocupats. Fins el punt que hi ha electors d'esquerra que voten l'FN i com més va són més els militants de la dreta que s'hi adhereixen. Hi ha personalitats que cerquen obertament el suport de l'FN, argüint que "és més immoral -com afirma Michel Poniatowski- acceptar els vots dels comunistes que han assassinat milions de persones a Europa, que no els del Front Nacional".

Aquest raonament va conduir els partits de la dreta tradicional, en l'Alemanya de començament dels anys trenta, a acollir com a aliat el partit nacional-socialista. Ja se sap què els va succeir als partits de la dreta. I a la democràcia.

"En un context teixit de pors i desconcerts, els partits sorgits del corrent feixista experimenten nivells importants d'adhesió."

*Director de "Le Monde Diplomatique"